

Diverzifikacija gospodarstva na podeželju

Delavnica I: Splošne zaposlitvene in diverzifikacijske strategije na podeželju

Program: Delavnica 1

11:45–12:15 – registracija in kava

12:15–13:45 – **Uvodni pogledi** (moderator Marko Lovec)

– kratko o projektu in namenu (Emil Erjavec)

– *Strategije krepite produktivnosti in zaposlovanja v podeželskih regijah*: dr. Peter Wostner (UMAR)

– *Stanje in možnosti diverzifikacije gospodarskih aktivnosti na slovenskem podeželju*: izr. prof. dr. Simon Kušar (UL FF)

– *Možnosti digitalnega prehoda za podeželje*: doc. dr. Emilija Stojmenova Duh (UL FE)

– *Vloga in možnosti podjetništva pri razvoju gospodarskih aktivnosti na podeželju*: doc. dr. Patricia Kotnik (UL EF)

– *Potencial turizma za krepitev zaposlitvenih možnosti na podeželju*: doc.dr. Kir Kuščer (UL EF) – na daljavo

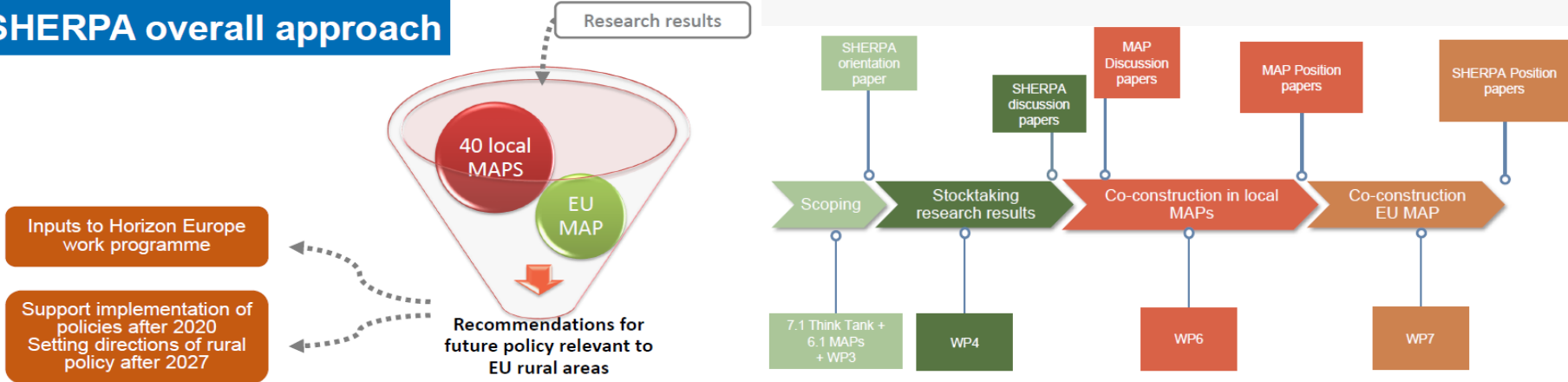
13:45–14:15 – odmor za druženje in pogostitev

14:15- 15:45 – **Vodena razprava po skupinah** – interaktivni del

15:45–16:30 – **Rezultati dela po skupinah, razprava in sinteza** (Marko Lovec)

SHERPA - pristop

SHERPA overall approach

SVARUN – *Slo Venian Agricultural and R Ural Network for Dialogue*

Obdelane teme:

- **Krajinske značilnosti**
- **Vizija razvoja podeželja**
- **Diverzifikacija podeželskih gospodarstev**
(v delu)

Potencialne teme:

- Verige vrednosti in podeželje
- Podnebne spremembe in podeželje ter ohranjanje naravnih virov
- Prehranski trendi in zavržki hrane
- Digitalizacija in podeželje
- Mladi in podeželje
- Avtohtone pasme in semena
- Trajnostna živinoreja
- Učinkoviti AKIS
- Dobrobit živali
- ...

Tip deležnika	Ime deležnika
<i>Civilna družba</i>	
- NVO	DRSP
	ZSPM
	DOPPS
- Stanovska združenja	Zadružna zveza
	ZŽKP
- Kmetijske organizacije	KGZS
- ...	Sindikat kmetov Slovenije
<i>Znanost</i>	
- ...	KIS
- ...	BF UL
- ...	ZRC SAZU
<i>Odločevalci</i>	
- ...	MKGP
ZUNANJI (niso člani VDS; vabljeni glede na temo)	
- Znanost	FF, FE, FDV
- Odločevalci	SVRK, UMAR, MGRT, občine

Diverzifikacija podeželjskih gospodarstev

Diverzifikacija gospodarstva na podeželju: Diverzifikacija (t.j. povečanje raznolikosti) gospodarskih dejavnosti deležnikov podeželskega gospodarstva je pomembna za **gospodarsko rast**, izboljšanje **dohodkovnega položaja** in **zaposlitvenih možnosti** in pogosto pogoj za vitalno podeželje.

Pomembno pa vpliva tudi na **odpornost podeželja**, kar bo imelo tudi ključno vlogo pri okrevanju zaradi posledic pandemije COVID19.

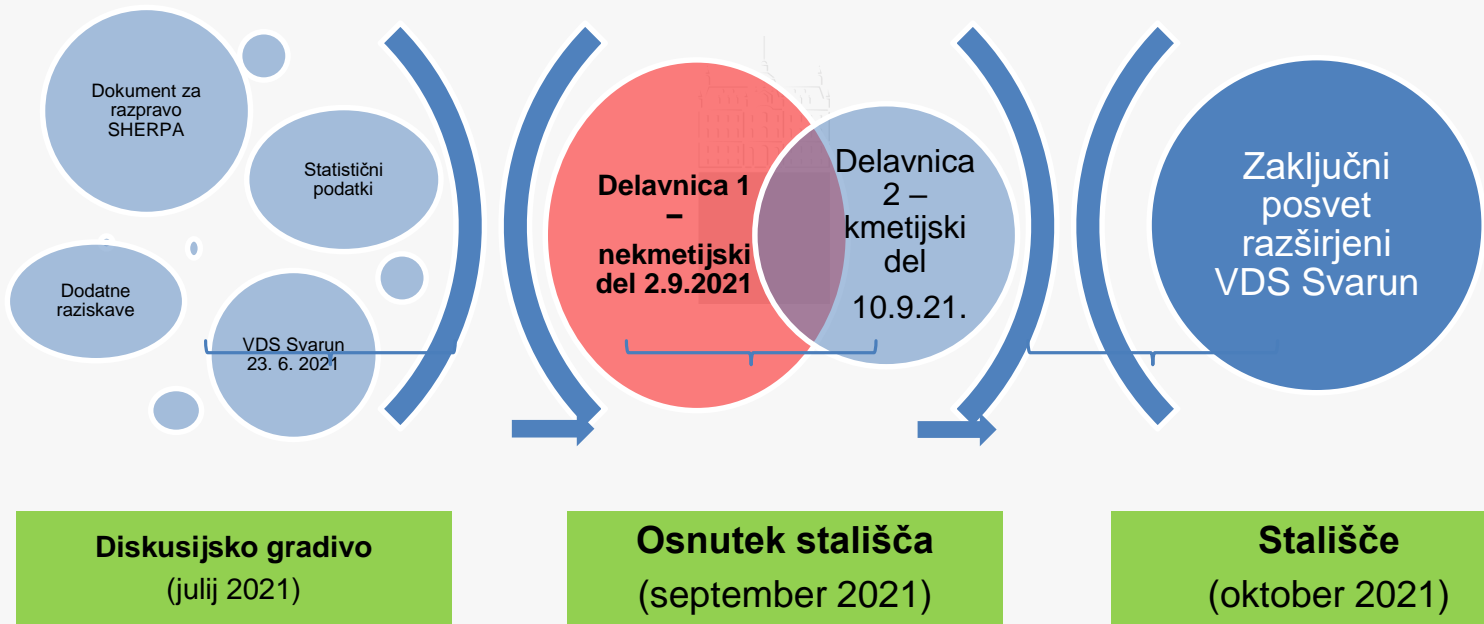
Diverzifikacija, ki jo razumemo kot razpršitev dohodkovnih virov bodisi na posameznem gospodarstvu bodisi na določenem območju, je pomemben **element razvoja** kmetijstva, kot tudi nekmetijskih dejavnosti. Pri tem sta za doseganje sprememb ključna zeleni in digitalni prehod.

Cilj je osvetliti to tematiko z različnih zornih kotov in poiskati nove vzvode za krepitev procesa diverzifikacije. Zato bomo skušali izdelati **stališče** o tej temi, ki bo:

- združilo **dognanja in znanje** na tem področju z opazovanji in dojemnji ključnih deležnikov
- z namenom opredelitve **ekonomskih razvojnih možnosti**
- in iskanja bolj ciljnega in rezultatsko naravnane ter učinkovitega **spleta javnih politik**.

1. *Katere **strategije diverzifikacije podeželskega gospodarstva** imajo največji potencial za zadovoljevanje potreb slovenskega podeželja?*
2. *Kako lahko **javne intervencije** podpirajo te strategije diverzifikacije, upoštevajoč rešitve in ukrepe, potrebne na lokalni in nacionalni ravni, ter s tem povezane posledice za širši okvir javnih politik (SKP in druge javne politike)?*
3. *Kakšne so **raziskovalne potrebe in vrzeli** na področju razumevanje in usmerjanja diverzifikacije podeželskih gospodarstev?*

Kako do stališča: prilagojena Delphi metodologija

Uvodni pogledi

- **Strategije krepitve produktivnosti in zaposlovanja v podeželskih regijah:** dr. Peter Wostner (UMAR):
- **Stanje in možnosti diverzifikacije gospodarskih aktivnosti na slovenskem podeželju:** izr. prof. dr. Simon Kušar (UL FF)
- **Možnosti digitalnega prehoda za podeželje:** doc. dr. Emilija Stojmenova Duh (UL FE)
- **Vloga in možnosti podjetništva pri razvoju gospodarskih aktivnosti na podeželju:** doc. dr. Patricia Kotnik (UL EF)
- **Potencial turizma za krepitev zaposlitvenih možnosti na podeželju:** doc.dr. Kir Kuščer (UL EF) – na daljavo

Razprava po skupinah

- A. **Konkurenčne prednosti** in njihovo spodbujanje (infrastruktura, grozdi)
- B. **Policentrični razvoj**: spodbujanje prostorsko uravnoveženega razvoja
- C. **Digitalizacija** storitev za izboljšanje dostopa, nižanje stroškov in krepitev ponudbe
- D. **Inovacije**: start-upi in malo podjetništvo na podeželju
- E. **Izkoriščanje in ohranjanje naravnih danosti**: okoljske storitve in turizem

1. Kakšna je vaša **vizija** gospodarskega razvoja slovenskega podeželja v obdobju do 2030 (onkraj kmetijstva), in ki ustvarja dodane vrednosti in kakovostna delovna mesta? *(Omejite se na področje tematske skupine, lahko pa povežete področja in teme.)*
2. Kaj je potrebno storiti, da se ta vizija uresniči? Katere politike, nosilci in deležniki politik, na katerih področjih in s katerimi **ukrepi** in prilagoditvami lahko to dosežejo? *(Osredotočite se lahko na eno izmed možnosti, ki se vam zdi še posebej pomembna ali dosegljiva glede na trenutne pogoje, trende, primerjalne prednosti ipd..)*
3. Kateri so glavni **izzivi**, ki lahko otežijo ali onemogočijo uresničenje te vizije, in kako naj jih naslovimo? *(Posebej naslovite vprašanje podatkov in razumevanja problemov, ki bi zahtevalo dodatne raziskave in analize.)*

Organiziranje

Tematsko ozadje	Moderator in tehnična podpora	Strokovna podpora	
A. Konkurenčne prednosti in njihovo spodbujanje (infrastruktura, grozdi)	Luka Juvančič	Peter Wostner	https://jamboard.google.com/d/14M_OUaUHEX1Bg_m1tFJ2XGKhrERHxEzlvub7jtIH0H8/edit?usp=sharing
B. Policentrični razvoj: spodbujanje prostorsko uravnoteženega razvoja	Andrej Udovč	Simon Kušar	https://jamboard.google.com/d/15BmVoAcri8jFvgKaQyLLwkYbF-XLNbZ14E8B7enROe0/edit?usp=sharing
C. Digitalizacija storitev za izboljšanje dostopa, nižanje stroškov in krepitev ponudbe	Anita Jakus, Ana Novak	Emilija Stojmenova Duh	https://jamboard.google.com/d/1WAsFietVKY7xXV50Xl636Ye1XZsDb5QnYPoGF-K1JjE/edit?usp=sharing
D. Inovacije: start-upi in malo podjetništvo na podeželju	Doris Letina, Marija Tomšič	Patricija Kotnik	https://jamboard.google.com/d/1qfFpLkUx6DjQdwpYm4x8w4UGYSpVFVPhq8AVtjCkaVg/edit?usp=sharing
E. Izkoriščanje in ohranjanje naravnih danosti: okoljske storitve in turizem	Ilona Rac	Kir Kuščer	https://jamboard.google.com/d/1ZiNhdc0dveDHI2nc8cNPvRT0jPgSmPgAM2-TJBRvMs/edit?usp=sharing

Postopek 1

- Udeleženci razvrščeni v skupine po prijavi, ni prehodov.
- B, C, D, E ostanejo v glavnem prostoru, A v stranskem.
- Udeležba: fizična in na daljavo.
- Moderator upravlja z računalnikom. Povezava v posebni sobi webex. Razprava s pomočjo table / Jamboard.
- Možno pisati lističe, naslove in pač razpravljati in organizirati misli.
- Udeleženci v živo lahko pišejo v svoje notesnike, tablice ali telefone, ali posredujejo ideje/lističe moderatorju.
- Pripravljene tri strani: VIZIJA, UKREPI, IZZIVI, ki ustrezajo posameznim zgoraj zastavljenim vprašanjem.
- Lahko bodo težave z zvokom za tiste na daljavo! *Opravičilo*. Nakup dodatnih mikrofonov je zamudil za nekaj ur...

Postopek 2

- Na začetku moderator predstavi pristop.
- Najprej se išče odgovore na prvo vprašanje. Udeleženci pišejo na lističe, potem predstavijo idejo in moderator zapisuje in vključi ideje na tablo v aplikaciji..
- Ko vsi predstavijo, se poskuša skozi razpravo sintetizirati temeljno sporočilo skupino.
- V drugi polovici namenjenega časa se pristopi k iskanju odgovorov na drugo in tretje vprašanje na enak način.
- Na koncu še zaključna razprava, dogovor o poročevalcu in kaj naj ta najbolj izpostavi na skupni predstavitvi rezultatov delavnice in sklepni razpravi.
- Časa 70 min (25-20-15-10 min)

Table / Jamboard

Konkurenčnost

Policentrični razvoj

Digitalizacija

Table / Jamboard

Inovacije

Naravne danosti - turizem

Sklepna razprava

- Poročanje skupin A, B, C, D, E (s pomočjo Jamboarda ali brez): E.Erjavec
- Sinteza (M. Lovec)
- Zaključek in povabilo na drugo delavnico

